

Kommentär
az
Apokalyptischer.
II.

Dr. Keuskeméthy István.

P. 927.

A Theologus Kör kiadására
Kolozsvár

1922 - 23.

Második rész.

Az ítélet véghez menetele, azaz: a
parousia lefolyása. 12-22.

Első kettős csoport: az ecclesia militans és ecclesia
triumphans a földön: 12-16.

A.) Az ecclesia militans: 12, 13.

Az előző szakaszban már proclamáltatott a vég, ami azonban csak a Krisztusnak az ellenséggel megvívandó harca után valósul meg. Mielőtt ennek leírásához fogna a látót, az érdeklődés felkeltésére előbb két visio-csoportot tár, elénk. Az egyik csoport az égben a napba öltözött asszony képében megjelenő Egyházat és nyomában három ellenségét, w. m. 1., a sátánt, 2., az antikrisztust és 3., a hamis próféta-csoportot tünteti fel (XII-XIII); a másik pedig a Fionon megjelenő Bárányt, három égi jelenés kíséretében, melyek közül a két első három-három, a harmadik pedig két mozzanatban az ítéletet hirdeti (XIV-XVI).

1. Az egyház. XII. 1-2.

A napba öltözött nő az ó-testamentumi egyház jelképe, mely a Krisztus megszületése után lett új-testamentumi egyházzá és most, az idő teljességének megszületésében, a parousia megvalósulásának küzdelmeiben vajdik. XII. 1. v., és nagy jel láttaték az égen, t. i. napba öltözött asszony, azért mondja, hogy ez az asszony jel volt az égen, hogy ezzel is különösen hangsúlyozza az egész kép visionarius jellegét s a jelképezetnek keresésére hívja fel a figyelmet, és a hold vala az ő lábai alatt és az ő fején korona tizenkét csillagból. Az asszonyt égi fény és dicsőség veszi körül, míg a nagy paráznát (XVII. 4.) csak földi csillagás és pompa ékesíti. Ha a képmél nem gondolunk is József álmára, hol a nagy, hold és tizenegy csillag (a tizenkettőt maga József voltva) Jakobot, feleségét és tizenkét fiát jelenti: a tizenkettes szám mégis a tizenkét törzsre utal, tehát ez a nagy, jel az ó-testamentumi egyházat jelenti, 2. v., és tizes nő láttaték t. i., és kiált

vajudra és szüleitől gyötörve. Israel sok nyomorúságot és kínt szenvedett, olyan volt, mint a vajudó asszony, mielőtt a Messiás megszületett. 3. v.

A három ellenség. (XII. 3 - XIII. 18.)

1. A sátán. (XII. 3-18.) En a Kép azt ábrázolja, hogy a sátán, az égben már, elvesztette az anyaszentegyház ellen vívott harcát és így annak a harcnak a kimenetelére sem lehet kétséges, amelyet a földön az ő képviselői, az antikrisztus és a hamis próféták vívnak a szentek ellen. És láthatóan más jel az ég, és imé nagy vörös - mint az egyház harcát, vérengző üldözője - sárkány, az 9. v. szerint ez a régi függő, ki az első embert elcsábította, a sátán, két feje és tíz szárra lévén, és az ő fejére két diadém, nem azonos a Dán. VII. 3-8-ban említett négy állattal, melyek négy világbirodalmat jelképeznek, habár a tíz szárra Dán. VII. 7-re emlékeztet is, a Dán. négy állata által jelképezett négy világbirodalomból az újabb harmat hozzáadva, a sárkány két fejére is magyarázatot találva. Ez azonban csak annyit mutat, hogy egyes vonások vétettek onnan, de a két Kép egészen vére nem egyezik egymással. Abból a szerepből, a mit a sárkány itt játszik, világosan következik, hogy lényegileg nem egyéb, mint a Dán. XII. 31-ben említett ἀρχὴν τοῦ κόσμου, a mennyiben is a főváros, és felbujtója az Isten országát iránt, ellenséges, vérszomjas világhatalmat. A diadémek a királyi méltóságot jelentik. A tíz szárra, mivel 7-re 10-et nem lehet elosztani, valószínűleg minden főre 10-10 szárral gondolt az író, a kamadára kétszer erő jele. A 10-es szám mint kerék szám azt jelenti, hogy ez az hatalom teljessé lett: immár elérte tetőpontját. A 7-es szám pedig, mint Isten munkájának száma (a teremtés 7 napja) azt jelenti, hogy ez a hatalom éppen Isten munkájával: az Isten országával szemben jelentkezik, 4. v., és az ő farka beharja az ég csillagait, a harmadát és veté őket a földre. Semmi egyebet nem jelent a Kép, mint azt, hogy a sárkány elbírálhatóságában annyira hánykolódik, hogy farkával az eget veri. A csillagok földre hullása különben apokalyptikus jele a világrégenek. Ennyiben tehát azt is jelentheti a Kép, hogy a világ fejedelmé az ő garázdálkodásaival körbe-működik a végítélet eljövételére. És a sárkány a szülei afele

nő elé állott, hogy mikor szület, az ő gyermekét elnyelje. &
 képe ugyan nem felel meg semmi konkrét historici ténynek,
 mégis úgy látszik, hogy Herodásznek Jézus után bekövetkezése,
 s kivált a bethlehemi kisdedek keletése szolgáló moti-
 vumul az képe megalkotásának. 5. v. És szület fia, férfi-
meműt, ezt azért emeli ki, mert ez is egyik főképek a
 népek feletti való uralkodásra, aki begettetni fog minden
 népeket vas vesszővel; l. II. 27. és Zsolt. II. 9., itt nem
 lehet másképp, mint Jézus születésére, mint historici
 tényre gondolnunk; és elragadtaték az ő gyermekét,
 t. i. az asszonyt, az Istentől és az ő trónjához. Minde-
 za tisztán visis, azért nem jelenti Krisztus menybe-
 menetelét, hanem tisztán azt a tényt, hogy ő a pártán
 üldözö hatalma, elől menekült, ami természetesen
 feltámadása és menybemenetele által történt, de itt
 a képen csak magát a pusztai tényt emeli ki az író.
 6. v. És az asszony, most már - Jézus születése után
 a hívő Izrael, a zsidóktól lett keresztényen egyház,
 menekült a pusztába, itt nem kell valamely geo-
 grafiai helyre gondolnunk. A pusztai itt a menekülés
 helye, ahova nem ér el az üldözö Kez, de egyaránt
 mind a nélkülözés helye is, ahol a szükséges táplál-
 kért csak Isten különös gondoskodása adhatja meg,
 azért mondja az író: az hol ott van az Istentől el-
készített helye, hogy ott táplálja őt ezer kétszáz
hatvan napig, tehát a pogányok ezer ideje alatt,
 l. XI. 2: a pogányok tapossák Jeruzsálemet megver-
 het három napig, s XI. 3; a két tanu prófétában ezer kétszáz
 hatvan napig. Ez a vers előlegesen jelzi azt, amiről
 a 14. v. bővebb tudósítást ad. A szintéren való tá-
 jékozódás kissé nehéz, de úgy kell érteni a dolgot, hogy
 az asszony a visiben mint jel az égen van, de a
 születés és az ő menekülése a földön történt. A pár-
 kányt is mint jelt az égen látja a látók, de a szü-
 letendő gyermeket a földön akarja elnyelni, s a 7. v. ben
 ismét az égen van a szintér. És lőn háboru az égen,
az földön megrivandó háboruak előjátéka, a Micha-
el, Dan. X. 13. s Kőr. szerint ez a Mihály angyal, a
 nagy fejedelm "háboru Persia ellen" s Dan. XII. szerint
 az utolsó időkben, a nagy nyomoruság idejében ő fog

uralomra, neve כְּכֹדֵד = Kicsoda olyan, mint az Isten?
 A zsidók őt tartották védtanítványuknak, és az ő angyalai
 hadakoztak a sárkánnyal, és a sárkány hadakozott és az
 ő angyalai, 8. v., és neve virtus, t. i. dia társaság, tehát
 helyesen találtatott többé szármakra az égben, tehát
 teljesen leborították a küzdőtérrel. Mikély arkangyal
 neve Ihsztus megsemmélyesítője, az ő angyalai neve
 a megváltottak serege, minek némelyek gondolják. Ő
 képv. csak azt fejezi ki, hogy a mennyei hatalom legyőz-
 te a sátnak hatalmát. Így értelmese a képet, magá-
 tól, elcsiki az a kérdés, mit némelyek felvetettek,
 hogy vajon e harc előtt volt-e a sátnak az égben vagy
 nem. 9. v., és vettetik a nagy sárkány, a régi kígyó, a
ki Évet elcsabitotta, az ördög és sátnak nevezték, az
egész világot elterelítő, a ki a hivatott kísértette
a világot folyton Isten ellen ingerelte, vettetik a
földre és az ő angyalai ő sárkányra. Jan. XII. 31.
 Szerint mikor Jerusához szöveget hallatszik: "megdicsőítet-
 telek és ismét megdicsőítlek," akkor mondá Jhsztus: most
 rekesztetik ki a világnak az "fejedelmek," - Luk. X. 18
 szerint pedig mikor tanítványai jelentik neki, hogy
 még az ördögök is engednek neki, akkor szól
 így: "Látom vala a Sátánt, mint a villámot le-
 hullani az égből." Ezek egybevetésével, e vers értelme
 az, hogy miután Ihsztus a világnak munkáját elvé-
 gte, a sátnak hatalma és birodalma megtörtött,
 Jhsztus magyarázatát adja ennek a 10. v., és
hallék nagy haragot az égben, mely mondá: most,
az sátnak hatalmának megtörtése után, lán az id-
vössé, mint VII. 10-ben, és az erő és az ország a mi
Istenünké és a hatalom az ő Ihsztusé, olyan, értelm-
ben, mint XI. 15 s 17-ben, mivel levetették a mi
testvéreinknek vádolója, tehát a φωρὴν μὲν δὴ nem
csak a vénektől s angyaloktól, hanem az idvezültek
seregétől is származott s a "mi testvéreink" e szerint
a földön élő szentek, a ki vádolója őket a mi I-
stenünk, előtt napval és éjjel = szüntelen. A sátnak
vádolója abban áll, hogy míg egyrésről az embere-
ket bűnre ösztönzi s a bűn által belki békéjüket za-
válja; addig más résről bizonyos jogot formál hozzájuk

7
bűnöségök alapján, annál az oknál fogva, hogy vele szemben az igazságos Isten nem állhat a bűnös emberek pártjára és így mint vadló az ő elítélteiségre törekszik: üdvösségüket meg akarja hiúsítani. Miután azonban Krisztus valtság halála által, a bűnök büntetését, elszüntette, a sátánnak az a bűnösökhöz formált igénye alaptalanná vált. Ennek a 11 v. szerint az emberek névze az lett, az eredménye, hogy a sátán csábításainak sikerrel állhattak ellent. Es őh - a mi testvéreink 11. v., legyőzék őt, a sátánt, a bárány vére által, miután Krisztus vére megtörte a bűn hatalmát, és az ő bizonyáguk beszéde által, az által, hogy bizonyágot tettek Krisztusról, és az által, hogy nem szerették az ő lelkeket - életüket hátaig - jobban szerették a Krisztust, mint életüket, annyira, hogy érte meghalni is készek voltak. 12. v., Erőt örvendjétek egek és a földön lakók; itt különösen az idekülték, ellentétben az ő földön lakó testvéreikkel, kikre még nagy megpróbáltatások vannak, jaj a földnek és a tengernek, mert leszáll az ördög hozzátok földön és tengeren t. i. szigeteken lakók, nagy haraggal, tudván hogy kevés ideje van. Az egből leszállt sátán tehát összes erejét a földre koncentrált, s annál nagyobb dühvel fordult a balasztottak ellen, mert tudta, hogy a végítélet közel van, amikor az ő hatalma végkép megsemmisül.

A 6. vben előre jelzett esemény részletes elbeszélése. 13. v., És mikor látá a párhány, hogy levették a földre, üldözi az asszonyt a kí szüvé a figyermeket. Első sorban tehát a hívő Izraelen akarta boszúját tölteni, melynek kebeléből származott a Krisztus. 14. v., És adatik az asszonynak a nagy sasnak két szárnya, remniscentia Ex. XIX. 4. és Deut. XXXII. 11. 12.-ből. Az Ur saszárnyakon hordozza Izraelt s mint a sas fészket rak s kiterjesztett szárnyaival bedi fiait: úgy gondoskodik az Ur is az ő népéről, hogy repüljön a pusztába az ő helyére, a hol ott tarlattatik l. 6. v. ideig, időkig és fel ideig = 1+2+1/2

rdög, vagyis évig = 1260 napig, l. 6. v. és Dán. XII. 7. v.
 stb. - a kigyó arca elől, elrejtve. 15. v., És lökött a
kigyó arca szájából az asszony után vízet, mintegy fo-
lyót, hogy ár által elragadotta tegye őt. Rem pemi-
niscencia, a verestenger hullámainól, melyek Faraó se-
regét elborították s egyáltalán nem is kell a víz-
nek valami különösebb jelentését keresni. Ar egész
képes beszéd ezt jelenti: a kigyó kiöntötte haragját az
asszonyra, mintegy rohanó folyót s el akarta őt ragad-
ni, mint a vízár elragadja azt, akit útjában ta-
lál. Fló. V. 10-ben Jahvek is ar ő haragját uggyönti
ki Fudara, mint a vízönt. 16. v., Es a föld segített
az asszonyon és megnyitá a föld ar ő száját és elnyeli
a folyamot, melyet a sárkány lökött a szájából. Itt sem
kell azt kutatni, hogy hogyan nyitotta meg a föld ar
ő száját és mit jelent ez, mert hiszen, ar egész ese-
mény csak visíoban folyt le. Es ha a sárkány harag-
ját ragadó ár ábrakolja, akkor ar ettől való mene-
külés ábrakolására a legalkalmasabb képv a föld
szájának megnyitása, mely elnyeli a folyamot. Ex rö-
viden, ezt teszi: ar asszony a sárkány üldözö harag-
ja elől csodálatos módon megmenekült. 17. v., Es ha-
ragvók a sárkány ar asszonyra, és mivel már rajta
nem tölthette bosszúját, elméne háborút vívni ar ő
t. i. ar asszony magvának többivel = a többiek-
kel, akik ar asszonytól szármartak, a kik megtart-
ják ar Isten parancsolatait és bírnak Jérus bíromy-
ságával, tehát akik Istennel tetsző életet éltek
s mind ez által, mind jóval bíromyságot tettek
Jérusról. Ha ar asszony Jarael, illetőleg ar asido
keresztény egyház, akkor azok, akik töle szárm-
artak, nem lehetnek mások, mint Róm. IV. sze-
pint Ábrahám hitbeli gyermekei, tehát a pogányok
ból lett keresztények. 18. v., Es álla, t. i. a sárkány
a tenger fövenyére = partjára a víz széle mellé.
Mielőtt tehát a XII. F. v. említett kürdelmét
megkereste volna, a tenger partjára állt, hogy ar

magától értetődő erkölcsi követelmény, itt pedig valamilyen különös jellemző tulajdonságról van szó: erre, azt mondhatjuk, hogy a Krisztus tisztaságot, a mai társadalom sem tartja valamilyen magától értetődő, természetes követelménynek, az apostol által rajzolt antikrisztusi kor társadalmával pedig még kevésbé.

Az ecclesia triumphansnak, e felmutatásakor három jelenés fűződik a 14. - 16. - ban.

Első jelenés: 14.6-13:

Három angyal: az örök evangélium. XII. 6. v. Es láték más angyalt, az alatt szólták a pézebbi magyarok Rutherst, hogy más reformátort értsem, de természetesen a helyes magyarokat nem láthat bennem mást, mint egy visíobeli angyalt, pepübnis az eg közepen, kinek saba örök evangélium, nem „az” örök evangélium, tehát nem speciell a Krisztus evangéliumát kell alatta érteni, hanem általában evangéliumot, t. i. azt, amit az évaggéhiou = mak alapjául szolgáló xido szó jelent:

ИҮҮ? pedig nem csak örömdetes hirt jelent, hanem minden igaz és valódi hirt, üzenetet. Es itt érem, mint a 7. v. mutatja, megterésre való felhívás az évaggéhiou tartalmában éppen azért nevesi örök üzenetnek, mert ez az üzenet kezdettől fogva mindig, örökhé szolt az emberekhez és most a végítélet küszöbén ismét megújul. Az evangélium azért volt az angyalnál, hogy hirdesse a földön lakóknak és minden népnek és törzsnek és nyelvnek és nemzetnek 7. v., mondván nagy hangon: feljétek az Isten, - mert itt, az idő, mikor mint igaz bíró ítéletet fog feleltetek mondani, és adjatok neki dicsőséget szent élet által, mert most már itt van a megterésre a legutolsó határidő is, tehát ne halgassátok tovább: mert eljött az ítéletének órája és imádjatok azt, aki teremtette az eget és a földet és a tengert és a vizek forrásait. E szavak a bűnös emberiséget hódolatra hívják fel Isten iránt, mint a világ teremtője iránt, aki a teremtést a végítélettel fogja bekoronázni. Munkái közül azt a négyet láti: melyen a VIII. 6-12-ben csodaterő hatalmát kimutatta.

8. v., Es más angyal, második, következett, mondván:
 elesett, elesett, a nagy Babilon, mely az "paráznaságok harag-
 jának borából ittott minden népet". Babel az ó-testamen-
 tom nyelvén mindig azt jelentette, ami a Genesis, elbeszél-
 lése szerint, a város lenni, azaz, t. i. a világ egyesítő köz-
 pontját. Ninive, Babel, sőt I. Pét. V. 13.-ban Róma
 nevezetik így. Babylon tehát az a nagy, fényes, hatalmas
 élvezetekbe merülő város, mely a világiasságok központja,
 ellentétben Sionnal, az istenfélelem központjával. Ez a
 város, az, mely a népet az "paráznaságának borából =
 erkölcsi, életének sünös élvezeteivel részegítette, mely
 bor, aztán rájuk mérve haragnak bora lett = az Isten
 haragját felkeltette ellenük. Ez a város most elesett. Ez
 a híradás kitűnő Jes. XXXI. 6-9-ből: tehát, az, az ó-tes-
 tamentum jóslata most teljesedett be. Maga a tény még
 csak a XVII. fejezetben fog majd teljesülni, s itt csak azért
 említetik fel, hogy ez is megtérésre indítsa a világot. A
 második angyal is megtérésre hív tehát, azáltal a tény
 által, hogy felmutatja a világ előtt az "fényes központ-
 jának pusztulását, melyben világ a maga porsát lát-
 tja. Erre követhetik a harmadik megtérésre intő angyal.

9. v., Es más angyal, harmadik, követ. azokat, t. i. az
előbbi kettőt, mondván nagy hangon: ha balái imádja
a vadállatot és az ő képét és persétet veszi az ő hasonla-
tal nagy az ő kére, l. XIII. 4. 16. stb. annak jeléül, hogy ő
a vadállatnak engedelmessé, annak peregéhez tarto-
zik: 10. v., az, a kai itt = ? = tehát, inni fog az Isten
haragjának borából = arra kiontja Isten az ő haragját,
mely keveretlenül = gyengítetlenül, teljes erejében öntött
az ő haragjának poharába (oivov keparvva tulajdon-
képen = bort keverni, aztán általában bort önteni a
pohárba, mivel a görögök a bort vízzel keverve itták;
de itt akpátov mellett az utóbbi jelentésben beendő,)
és gyötörtetik tüzzel és kémmel a szent angyalok előtt
és a bárány előtt. Akikben nem hitt, azok lesznek ta-
mi gyötrelmeinek s ez még inkább fokozza kínját. Köz-
vetlenül az ítélet teljesülvén, előtt tehát három utol-
jes, megtérésre intő figyelmetest intő Isten sünös

világhoz. 11. v., És az ő gyötrelmek füstje örökkön örök-
 rőlke felszáll és nem lesz nyugalomuk nappal és éjjel, azok
 nak t. i., akik imádják a vadállatot és az ő képét és
 ha valaki, elfogadja az ő nevének presétjét. Ez még a
 harmadik angyal sorsa. A büntetés súlyos voltát hangsú-
 lyozza, s még egyszer felemlíti nyomatékával, hogy kik-
 re van az a büntetés. 12. v., Itt van a szenteknek ki-
 tartása, akik megtartják az Isten parancsolatait és
 a Jézus hitét = a Jézusban való hitet. Ezt a megjegyzést
 az író fűzi az előbb mondottakhoz. Mikor a 10. 11.
 vben mondottak beteljesülnek, akkor tessék ki, hogy mi-
 lyen nagy erő az Isten parancsolatainak megtartása
 és a Jézusban vetett hit, mely ettől a büntetéstől
 megszabadít. 13. v., Es hallék hangot az égből, mely
 mondja: ird: - mennyi hang utasítja a látnokot, hogy
 fentebbi megjegyzéshez fűzve hozzá még a követke-
 zőt: boldogok a holtak, akik az Urban hallnak meg
 most! Ellentétben a vadállat híveinek ígért büntetéséből
 boldogság ígértetik azoknak, akik most, tehát közvetlen
 a végítélet előtt, az általános romlottság legveszedelme-
 sebb idejében, az Urban = Jézusban hallnak meg. Ez
 tehát ígértet azoknak, akik a fentebbi három intést pri-
 vókre veszik s megfogadják. Ezt az ígértet megerősíti
 a Szentlélek is: Ödiony, mondja a lélek, t. i. az egy-
 házban élő szentlélek, mert megnyugodnak az ő fere-
 dorásaikból, a halál végét szakítják azoknak a nehéz
 küzdelmeknek, melyeket e testben folyton vésniük kel-
 lett a hitüket veszélyeztető körülményekkel, s így, ha
 némileg fájt is nekik az, hogy épen most, a Krisztus
 eljövetele előtt egy kevéssel kellett meghalniuk s nem
 várhatták meg az Urat e testben: vigasztalódást ta-
 lálhattak abban, hogy a halál után nyugodtabban
 várhatják azt a pillanatot és abban, hogy küzdel-
 meik élvezni jutalmát; mert az ő selekedetük kö-
 vetik őket, velők együtt mennék Isten elé, tehát
 az ő hitűségök, élvezni jutalmát.

Második jelenés: 14 14-20: az ítélet három jele az égen.

Első jel: 14 14-16, a sarló. 14. v, és látam és imé fehér felhő, tehát nem részjósó sötét felhő, és a felhőn ül, amelynek fiahoz hasonló, ez azonban nem a felhőkkel előrendő Krisztus, hanem egy - a gyorsaság jeléül - felhőn ülő angyal, az imé kitetszik a 15. vől is, hol ez van: úgy állhos ágyas stb., tehát ez az első is angyal, kinek az ő fején arany koronája van és az ő kezében éles sarló. Az ítélet angyala ez, mely megjelent munkája végére, csak még a felétről jövő jelt várja, hogy hozzá fogjon. 15. v, és másikk angyal jöve ki a mennyei templomból, tehát Isten színe elől, hová Istennek parancsát, kiáltván nagy hangon a felhőn ülőnek: lendítsd a te sarlódát és arass, mert jött az óra, az aratásra, mert megszáradott a föld aratm-balója = a végítélet ideje itt van, mert a világ megértte az ítéletre, tehát fogj hozzá a munkához. 16. v, és a felhőn ülő suhogtatta, az ő sarlóját a földön és bearatatték a föld. A végítélet az új testamentum több helyen is hasonlítja aratáshoz. Itt, ez a kép nem azt jelenti, hogy az angyalok fogják azt tartani; mert az ítéletet magát az Úr fogja kimondani, az angyal munkája csak a gabona levágása és betakarítása.

Második jel: a szüretelő kés: 14 17-18. 17. v, és másikk angyal jöve ki az égen lévő templomból, nála is éles sarló levén; 18. v, és másikk angyal jöve ki az oltártól, a mennyei oltártól, hol Istennek örök áldozat ég, melynek füstjével egyesül a szentek imája (VIII. 4.) mely bosszúért kiált az égbe (VI. 10.). Erre a kiáltásra hozzá a felelet, az az angyal, kinek hatalma van az tűzön, t. i. az oltár tűzén, tehát ő az, aki a mennyei oltáron a tűzet gondozza és kiáltott nagy hangon, az éles sarlót tartó-
nak mondván: lendítsd a te éles sarlódát és szüreteld a föld szőlőtökjének gerezdeit, mert megérték az ő füstjei.

Harmadik jel: 14 19-20. a borsajtó. 19. v, és suhog-
tatá az angyal az ő sarlóját a földön és leszüretelé

a föld szőlőskertjét és veté, az Isten nagy haragjának saj-
 tójába. Gyakori képv, az, az í - testamentomban az Isten
 haragja, által a bűnökre mért büntetés szemléltetésére.
 20. v., És a sajtó megtapostatott, a városon kívül és vér
 jöve ki, a sajtóból, a lovak zablájaig, ezer hatszáz stádi-
 umnyira. E képv a végítéletet egy tárja, elénk, mint a
 sátán, és az, ő népe, perege ellen virandó véres harcot,
 melyben az, ellenség, a bűnös világ, megtapostatik, mint
 a sajtóban a szőlő, teljesen összerúszatik s olyan nagy
 lesz a verontás, hogy a vér a lovak zablájaig felér ezer
 hatszáz stádiumnyi messzeségben is a harc színhelye-
 től. E véres harc, a városon, t. i. a szent városon, az igaz
 egyház keretén kívül fog megvívatni s, annak borzalmairól
 azt nem, érintik. Az, ezer hatszáz stádium csak költői con-
 cret meghatározása a távolságnak.

Mind, a három képv a végítéletet rajzolja tehát,
 csak hogy az, első, az aratásról szőlő art tünteti fel, hogy
 milyen lesz, az, az ítélet, azokra népe, akik Istennek
 nem, ellenségei s akik, mint a gabona, a napu hűve alatt
 lassan megérnek, megmaradnak a nyomorúságok tűré-
 sében az aratásra; míg a másik két képv, art tünteti fel,
 milyen borzalmas lesz, az, az ítélet az Isten ellenségei-
 re, akik nem, úgy, érnek meg a szüretre, mint a gabona
 hanem mint a szőlő, mindig nedvesebb lesz, őt is foly-
 ton, durvuló, erővel küzdenek Isten, ellen az utolsó
 pillanatig s éppen az utolsó pillanatban legjobban, dur-
 vának, erők. Ugy fog tehát folyni verők, mint a szőlő
 bé, a sajtóból.

Harmadik jelerés: 15. 16.
A haragészei.

Három mozzanatban u. m.:

- a.) Az utolsó csapásokat hozzá két, angyal megjele-
 nik, az idvezültel, dics-hymnusok között. 15. 1-4.
- b.) Az égi templomból kivonulva a két angyal egy-
 egy csészét kap, mely Isten haragjáról van tele. 15. 5-8.
- c.) A két angyal egymás után leönti csészéje tartalmát

a földre. 6.1-11.

1a.) Az utolsó csapásokat hozó két angyal megjelenése: 15.1-4.

XV. 1.v., és láték más jelt az égben, nagyot és csodálatosat, e szavak a XII. 1-re utalnak vissza, hol a marha, öltözött asszony a hívők részéről s a XII. 3-ra, hol a párhány az Istennel, ellenséges hatalom részéről volt a jelt, melyeknek beírásával kezdte az apostol. a küldő felek beírását. Annak a látománynak megfelelően a mostani: a két angyal látománya, mely két angyal, az asszonyt, és az "maradékait üldöző" párhányra és követőire az ítéletet hozza, két angyalt, láték t. i. s ez a két angyal volt a nagy és csodálatos jelt, kiknél két csapás volt, az utolsó, azért nevezik ezeket utolsó csapásoknak, mert ezekkel végeztetik el az Istent haragja. E vers előleges jelzése annak, amit az 5-8 v. és a XVI. 1 sköv. vv. részletesen leír.

2. v., és láték mintegy üveg tengeret, l. IV. 6., tiszta vel keverve, itt az Isten jószágát hirdető tiszta, derült két ég színe tiszta jelszó, tehát Isten jószágá mellett, az "büntető" haragját is hirdette és a radállat felett (ék zöv kth. jelenti, hogy a győzelem a radállat hatalmából való kiszabadulást jelzi) és az "ő képe felett", l. XIV. 14. sköv. és az "névénél száma felett", l. XIII. 16-18., győzedelmeshedőket látám állani az üveg tengerben, lévén málok Isten hárfája, t. i. Isten szolgáira szolgáló harfa l. XIV. 2. v.,

3. v., és énekelték Mózesnek, az Isten szolgájának, énekét és a báránynak, énekét, nem két különböző énekét, énekelték, hanem egyet, mely Mózes és Jézus, éneke is egyaránt, mivel a következőkben csak egy énekét mond, el az író. Az Isten kijelentésének főkövetője az ó testamentumban Mózes volt, ki által a törvény adatott, az újban pedig Jézus, ki által a kegyelem lett, ez a kettő azonban nem zárja ki egymást, sőt a jerusi kijelentés teljessé az ó testamentsumit is; illő tehát, hogy most, mikor Istent, e kétféle, de lé-

nyegében egy kijelentésen alapult egyháza immár a szélhoz
ért: azt reméjék a szentek, amit Isten az ó-testamentumban
Mózes által, az újban Jézus által tett. Ez évek remgése-
re különben, alkalmat az ó-testamentumban a Faraó
seregén, itt pedig az antikrisztus seregén nyert diadal
adott. Ennek a győzők mondván: nagyok és csodába-
tosak a te dolgaid, melyek az ó- és új-testamentumi
egyház életében egyaránt nyilvánultak, Ur-Isten, minden-
ható! Igazságosak és igazak, a te utaid, mint, az most
is kitünt a bűn hatalmának megtöréséből, s közelebből
épen azokból a csapásokból, amiket a hét angyalhoz
az antikrisztus híveire, népek királya!

4. v., Ihi ne félés Uram és ne dicsérsé a te ne-
vedet? Hogy miért félsz és dicsérsz mindenki az Ur
nevet, azt a Következőben skólya meg. Mert egye-
dül te vagy szent; mert minden népek jönnek és
innadnak téged; mert a te ítéleteid kijelentettek
most a bűnös világ ellen. A fentebbi zoltárszeri
mandatok, melyek több ó-testamentumi helyre (Eze-
k. xiv. Deuteronom. xxxii. Zolt. Cxi. 2. CXXXIX. 14.
CXV. 17. Jeremia x. 7. stb.) emlékeztetnek, nem fog-
lalják magokban az egész évekét, hanem csak egyes
jellemző fogalomokat, emelnek ki belőle. Ez az
évek tehát, a váltság munkájának befejezésekor, a
végéről visszatekintve, egy képre foglalja össze mind-
azt, a mit Isten az ó egyházáért valaha tett; egy
kép, egy gyűjtemény, dicséri itt az ó egy Istent.

b.) A hét angyal egy-egy csészt kap: 15. 5-8.

5. v., és csak után látam, és megnyilt az Isten
bizonyága sátorának = a szentek-szentévek temp-
luma, a mennyben, a templom, melyet megnyilani
látott, a szentek-szentévek tartozó templom volt;
melyben a törvénytáblái és a szövetség ládája, Isten-
nek, az bizonyága, volt; mivel itt, épen a törvényről s
annak végrehajtásáról van szó, 6. v., és kijövenek a hét angyalok
aholról, a hét csapás rala, a templomból, felöltözve tisztán

fenyves vászonba, és körül öveve mellük körül arany ö-
 vekkel. A fehér vászon ruhát, és az arany öv a papok és
 királyi méltóság jele. Mielőtt eljötték, a templomban
 voltak az Úr előtt imádkozva, mint papok, most pedig hi-
 jöttek, hogy királyi hatalommal hajtsák végre munkájukat.
 7. v., Es egy az állatok körül ada a hét angyalnak hét
arany csészét, hogy éppen egy főv adta a csészéket az
 angyaloknak, ez nemelyek szerint azt jelenti, hogy a be-
 követhető ítélet az egész világot illeti; mások szerint azt,
 hogy az ítélet magától az Isten trónjától indul ki,
 telve valának a csészék az örökkön örökké élő I-
 stennek haragjával. Az Isten haragja csészékbe öntetve
 adatott át az angyaloknak és pedig nemelyek szerint fo-
 lyadék, pl. az ó-testamentumban 9 könyvünkben is oly-
 gyakran említett harag borának képeben, mások szerint
 pedig tűznek képeben. Ez utóbbi minden esetre jobban
 megfelel a VIII. 5-mek, mely e helyhez nagyon hasonló,
 valamint a Követhetőnek is. 8. v., Es megtelék a templom
füsttel, az Istennek dicsőségétől és az ő hatalmá-
 tól, b. Exaiás VI. 4. Ez. X. 4. Az Úr, dicsősége és hatal-
 ma itt a bűn, ebben való haragban nyilvánul, amit az
 ó-testamentum igen gyakran tűz által jellemez, és az a-
 postol is tűznek látja az Úr haragját, innen a templo-
 mot betöltő füst, és senki sem mehetett be a templom-
 ba, míg elvégződik a hét angyalnak hét csapása. A
 templom eláratott mindenki előtt, senki sem járulha-
 tott tehát az Úr, élő könyörgéssel azok érdekében, akik-
 re a hét csapás bocsáttatott. Az ítélet kimondatott
 és míg végre nem hajtatik, semmiféle könyörgést sem hal-
 gat meg az Úr: kegyelme munkásságát mintegy fel-
 függesztette, most haragja működik, a büntetés tehát
 elmaradhatatlan.

c., A hét angyal egymásután beönti csészéje
tartalmát a földre: 16-21.

A három első csésze 1-7. v., az embernek egészse-
 gét, és a vízet, az emberi életnek azt az egyik fő-

feltételét támadja meg; e csapások azonban csak a vadállat követőit érintik. A világot a 6. bol világszám kitűnik. A világot utolsó csapás, 8-21 v, szintén csak a vadállat követőit érinti. A negyedik (8-9 v.) az emberek életét hőség miatt elviselhetetlenné teszi; az ötödik a vadállat székelyét és birodalmát sötétségbe vonja (10-11); a hatodik az antikrisztus és Babel feletti tartandó ítéletet mondja ki (12-16); a hetedik Babel ítéletét hozza (17-21.) A refrain mindig ez: nem tértek meg, hanem háromolták az Istent! Tehát a megtérés még ekkor, a végkifejlődés második fázisában, az antikrisztusi periódusban sem teljesen lehetetlen, s hogy még sincs megtérés: ez az ítélet szükség és elmaradhatatlan voltát igazolja. A világ nagyon is megérett az ítéletre.

Az itt leírt csapások, melyek - mivel Babel a Πνευματικῆς Αἰωνοῦ (XI. 8.) - az egyiptomi tíz csapás, embékeztetnek részben: a hét pészét és a hét kürt által hozott csapásokhoz némileg hasonlítanak, pl. 3 v. = VIII. 8; 4 v. = VIII. 10; 8 v. = VIII. 12. 12 v. = IX. 14. 17 s kör. v. = VI. 12 s kör. A különbség azonban az, hogy itt szó sincs a csapásoknak, az emberiség egy harmadára vagy negyedére való korlátozásáról, mint a hét pészétnél, vagy a hét kürtnél; tehát itt, e tekintetben azokhoz képest fokozás van. Különbség az is, hogy a hét csésze csapásai csak a vadállat követőit érintik, de ezeket szintén korlát nélkül, tehát: a 144000 kivételével, az egész föld lakóit. Végül a hét csésze csapásai szorosan fűződnek egymáshoz és gyorsabban következnek egymás után, mint am azok. A végítélet tehát már erős hullámokban csapódja, a világot.

XVI. 1. v.) Es hallék nagy hangot, az Isten parancsát, mely mondá a hét angyalnak l. XI. 1. 6. v.): menjétek, öntsétek az Isten haragjával, hét csészejét a földre. E parancsot némelyek szerint Isten, mások szerint az egyik első lény mondta. A

do... lejegere merve mindig, a fő az, hogy a parancs
 Isten parancsa. 2. v., Es elméne az első angyal és
kiönté, az ő csészejét a földre. és lóm passz és go-
mosz félély az emberekre, = félély támadt az embe-
reknek (Ex. IX. 9 s köv.) a kiknél vala, a vadállat
peséte és alkik imádat, az ő képvét. A 11. v. szerint
 e félélyek még az ötödik csésze kiöntése után is
 megvannak, tehát az egyes csészek által kiöntött
 csapások, a másik csésze kiöntésekor nem mulnak el,
 hanem átnyulnak egymásba, az előzők a követ-
 kező csapások ideje alatt is tovább tartanak. 3. v.,
Es a második kiönté, az ő csészejét a tengerbe: és
lóm vér, mintegy halotté, t. i. olyan vér, mint a
halott vére, tehát mérges, gyilkoló hatásu, és
minden élő állat meghal, mely a tengerben vala.
 De Wette így magyarázza: vér támadt a tenger-
 ben, az ott élő állatokból, mivel azok meghaltak.
 Azomban ez nem helyes. A csésze tartalma o-
 lyan mérges vért támasztott a tengerben, mint a
 halottak vére és ez ölte meg az állatokat. 4. v.,
Es a harmadik kiönté, az ő csészejét a folyamok-
ba és a vizek forrásaiba: és lóm vér. d. Ex. VII. 19 s
köv. 5. v., és hallám a vizek angyalát, olyan ér-
telemben, mint XIV. 18-ban az az angyal, ahinek
 hatalma volt, a tiszvön, a „vizek angyala” sem azt
 jelenti, hogy annak az angyalnak a vizek képvét
 állandó territóriumát, hanem azt, hogy éppen
 most a vizek felett való rendelkezés bízott név,
 különben ősi mythologiai viszonyok semg belőle,
 mondván: igazságos vagy, őh létező és a ki vala (ὁ
 ἐργόμενος hiányzik), a szent, hogy ezeket ítélte
 = igazságos vagy, hogy ilyen ítéletet hoztál, 6. v.,
mert kenteknek és profétáknak vért ontották, hát
vért adál nekik inni: méltók név! Ex a his dics-
 ének azért hangzik fel éppen itt, mert abban a kö-
 rülményben, hogy a vizek vére váltak s az em-
 bereknek vért kell inniük, különösen világosan nyil-
 vánul a hasonlival való összehasonlításért, a bűnü

Kert, hogy vért ontottak. 7. v., És hallám az oltárt
mondani, a jobb cedexek ezt a szöveget birtosít-
ják, (nem a text. pec.: ἡ κοινὴ ἀπόστολος ἐκ τῶν ἰσο-
δοτήτων ἡ εὐαγγέλιος.) Ez azonban nem merész
 megszemélyesítés az oltárnak, mint az igazságos i-
 téletért könyörgő hívők képviseelőjének, mint de Wette
 s mások mondják, hanem közönséges, nem szabatos
 kifejezés, mely azt jelenti, hogy az oltár felől jött
 az a hang: Uram, mindenható Isten, igaz-
ság és igazságod, a te ítéleteid! A VI. 9 sköv. és
 VIII. 3. után világos, hogy ezek az ítéletek a mentek
 imáinak meghallgatása folytán követték be, Isten
 csakkel felel azokra az imákra. 8. v., És me-
gyedik kiönté az ő csészejét a napra és vadallat
amnak, t. i. a napnak hatalom megpereselni az
embereket trónnal. 9. v., És megpereseltémek
az emberek nagy hó, által, azokban a csapások
 nemcsak hogy isteni feleletre nem serkentették az
 embereket, sőt még inkább csak elkeseredést idé-
 ttek elő, és háromlak - a háromlak egyik sajátossá-
ga az antikrisztusnak s híveinek - az Isten-
nek nevét, ahi a hatalommal bír ezek felett a cs-
pások felett és nem térnek meg, dicőségét adni
neki, pedig a csapások célja az, hogy volna. A
 bünsz ember azonban meg nem gondolván, hogy a
 csapások őt megtérésre intik: rugózik az Isten
 ellen, ahi csapásokat bocsát rá s nem távolítja
 el tőle azokat, bár van hatalma felettök. 10. v.,
És az ötödik kiönté az ő csészejét a vadallat
tró járva, erről a trónról idáig nincs semmi
 említés, természetesen azonban, hogy a vadallat-
 nak (XIII. 1.) mint az Istennek, elbenseges világ-
 uralkodó trónja van; hogy pedig ez a trón
 jelenben a római, az nem szabad külön magya-
 rászatra; és elsötétül az ő, országai, nem átvitt
 értelemben, hogy leszállt uralkodásának fénye, ha-

talma, vagy birodalmának dicsősége, hanem való-
 di, értelmében, maga az egész sötétségbe burkol-
 tatott, tehát nem a napfény hiánya okozta a
 sötétséget, hanem a sötétség, mint valami anyag
 befedezte az egész országot, és az ő nyelvüket rá-
 tált az emberek híjájában, és a sötétség s a 11.
 v. szerint még folytatni tartó előző csapások oly kü-
 sö és belső fájdalmat okoztak, hogy az emberek
 nyelvüket is elvágják híjájában, 11. v., és három-
 tal, az ég Istent az ő híjái miatt és az ő fe-
 helyeik miatt és nem térve meg az ő cselle-
 detektől. l. 9. v.-12. v. És a hatodik hiönté az
 ő csészéjét a nagy folyamra Eufratesre, l. 18. 14,
 és kiszárad az ő vize, hogy megkésztessék a
 napkeletről való királyoknak útja. Mivel Babel
 az Eufrates mellett van, itt mindenesetre a
 Babelbel összeköttetésben álló hatalomnak az
 Eufratesen átkeléséről és Babelbe gyülekezéséről
 van szó. És mivel itt a Krisztus és az antikrisz-
 tus közt megvívandó harc kitörése előtt állunk,
 a gyülekezést célja a harcra készülődés, mely
 harcnak vége az ő megsemmisülésök lesz. Az
 ő kedvükért történik tehát az Eufrates kiszá-
 ritása, mint Jes. 41. 15. s körben a zsidók ked-
 véért, hogy könnyebben rátjöhesse nek rajta, de egy-
 szersmind az ő vesztőkre is. Ezek a napkeleti ki-
 rályok a 14. vben említett, egész világ kirá-
 lyainak" nem is identifikusok, de hozzájuk tar-
 toznak. Az egész világ királyai közül ezek álla-
 nak az antikrisztushoz legközelebb, annak leg-
 előkelőbb tanácsosaik tekinthetők. A XVII. 12 s
 Kör s a XVII. 12 s Kör. hasonlóságából az is ki-
 tetszik, hogy habár a XVII. 12-ben említett tíz
 király kifejezetten nem is identifikus is az itt
 említett napkeleti királyokkal, de lényegében
 ugyanazt a helyet foglalja el s ugyan azt
 a szerepet tölti be az ott is, mint ezek.

Ezek az antikrisztus legfőbb vasallusai és pedig, a XVIII. 13. szerint jönnének lettek azok. 13. v., és láték a sárkányok szárából és a vadállatok szárából és a hamis prófétának szárából (ezekre nézve l. a XIII. fejezetet) három tisztátalan lelket, mintegy békákat kijönni. Ez nem Pébel, elpusztulásának megtörténtét jelenti, mint némelyek gondolják. Nem is valami új dolgot kezd e vers elbeszélni, a 12. v-től függetlenül; hanem az értelme: miután a valószínűleg Pébelben székelő - antikrisztusi hatalmasságok, az Isten által számukra elkészített úton látják a Keleti Királyokat az Eufratesen átvonulni: tisztátalan lelkeket borsátanak ki szárukból. Ez a képes beszéd pedig azt teszi, hogy szavaik olyan hatással vannak rájuk, mint a tisztátalan lelkek vagy Mát. X. 1. 12. 43. stb. szerint az ördögök. Tehát az ördögösség állapotát, az örjögés bizonyos nemét hoznak létre. Ezeket a tisztátalan lelkeket úgy látja János az ő szárukból kijönni, mint békákat. E békák tehát semmi összehasonlításban minsemit, az egyiptomi békákkal, hanem a tisztátalan lelkek megismerésitől tekintendők. A mocsárban élő, tisztátalan, kicsiny, tehetetlen, s mégis pöffeszkedő béka valóban találó képe a felfuvalkodó, antikrisztusi hatalomnak és bölcsességnek. 14. v., Mert daemónok lelkei, ezek a békák, jeleket = csodákat tevők, melyek kimennek, az egész világ királyaihoz, tehát most már nem csak a 12. vben említett napkeleti királyokhoz, hanem a többihez is valamennyihez, hogy összegyűjtsék, őket a mindenható Isten nagy napjának = az ítélet napjának háborujára = a végítéletre. Tehát az Eufrates folyam kiszáritása által megkészített az út, a napkeleti királyoknak az ítélet napjára való gyülekezésre. Ez jellel szolgál az antikrisztusnak többi híveinek, vasallusainak összegyűjtésére is. A szárukból származó tisztátalan lelkek, elmennék hát, a föld valamennyi királyához = minden uralkodó az ő hatása, alatt

áll és ennek folytán, az ő táborában sereglik. 15. v., Ime
eljövök mint tolvaj, ésrevéltlenül: boldog, aki ébren
vann és megőrzi az ő ruháit, hogy meztelenül ne
járjon és ne lássák az ő gyalázatosságát. A ruhái-
 ra is meztelenségre nézve lásd III. 4. 17. Az ember
 gyalázatosságra, akkor nem látszik ki, ha Krisztus
 érdeme takarja. A ruhát megőrizni tehát = a Krisztus
 kegyelmében maradni. E szerint, e vers birtatás
 a hittel számára, mit a látnok az Ur nevében
 intés hozzászól. Az ellenséges hatalomnak az imént
 leírt nagy késülődései, aggodalomba ejthetnék a hi-
 vetet, ezért, a látnok, előre birtositja őket, még
 a késülődések folyamán, hogy az Ur is el fog jönni
 ésrevéltlenül is akkor - bár mily félelmes is az anti-
 Krisztus hatalma - jól lesz dolguk azoknak, akik a
 Krisztussal való közösséget megtartották. E közbe-
 szúrás után folytatja a 14. vben félbehagyott tudó-
 sítást. 16. v., Es összegyűjték őket, t. i. a 14. v. dae-
moni lelkek, a föld királyait a helyre, mely kéberül
Harmagedonnak nevezetik. Rem Armagedon, mely
 esetben Megiddó városra volna, hanem Harmage-
 don = Megiddó hegye. Némelyek szerint az ó-testa-
 mentumban, gyakran használt „Megiddó völgye”
 v. „vixé” helyett azért mond itt „Megiddó hegyet”,
 hogy a gyülekezés ünnepélyes, tekintélyes voltát emel-
 is jelezze. Ez azonban kétséges. Talán inkább azt
 jelenti, a névnek, az, a változtatása, hogy nem sa-
 szerint az ó-testamentumi Megiddót kell értenünk,
 hanem csak azt, hogy a gyülekezésnek ez a helye,
 az lesz az ellenségre nézve, az is az ó-testamentumi
 Megiddó Javáel, ellenségre nézve volt. I, e tekintet-
 ben itt csak a Pdirák V. 19-re, Jisera beveretésére
 gondolhatunk. Némelyek „itélet hegyé”-nek fordít-
 ják is Zak. 14. 4. szerint, az olajfák hegyét értik
 abatta. 17. v., Es a hetedik kiönté az ő csőrajét
a levegőre: es nagy hang jöve ki a templomból
a tróntól, t. i. az Isten trónjától, mondván: meg-
bett, t. i. az itélet. 18. v., Es - a csőre tartalmia-

mak a légkörre, öntése következtében - lőnek villám-
lások és hangok és mennydörgések és nagy földindu-
lás lőn, milyen nem lőn mióta, ember lőn a föld-
lőn, olyan volt, e földindulás olyan nagy. 19. v.)
 És lőn a nagy város három részbe, t. i. három rész-
 be szakadt. A XI. 8. alapján itt is Jerusalemet kell
 érteni a nagy város alatt, annyival is inkább, mert
 a következő mondat Babilont névszerint is felem-
 liti, és a pogányok városai, ebesének. Ez mind a föld-
 rengés következménye volt. És Babilon a nagy meg-
 semlítették az Isten előtt, hogy adja neki az ő ha-
ragja indulata borának poharát = hajtva végre
vajta teljesen az ítéletet. Ezt az ítéletet a XVII.
fejezet fogja részletesebben leírni. 20., És minden
sziget menekült = eltűnt a víz alá, és hegyek nem
találhatók. Az ítélet tehát kihatott az egész
világra, az a földrengés, mely Jerusalemet három
darabra szakította, a szigeteket és hegyeket elsüllyes-
tette. 21. v., És nagy jégeső, mintegy talentomnyi
olyan nagy és nehéz, esék az égből az emberellre
a csémének a légkörre való öntése következtében.
És háromlak az emberek az Istent a jégesőnek
csapása miatt, mert erősen nagy annak csapása.
 Az utolsó csapásnak is csak az az eredménye, a
 mi a többinek.

Második Kettes csoport.

17, - 22.5.

A harmas küzdelem és az új ég és új föld.

A, A harmas küzdelem: 17-20.

Ebben a szakaszban a dolgok végki-fejlő-
 désének negatív oldala, a rossz megsemmisülése
 foglaltatik három jelenetben. Az első szól Babel
 nek, azaz az istenellenes világbirodalomnak, az
 istenországában szemben álló pártárvaszágnak

elsteről (17₁-19₁₀); a harmadik Gyóg és Mágóg utolsó küzdelme után az ördög és halál, elkártho-
zásáról (20₇-15); a két jelenetet pedig egymástól elválasztja Krisztusnak az ördög földi krenturain,
az antikrisztusom és hamis prófétám vett, de a halál és, exers, éves boldog országlása (19₁₁-20₆). Az első és a harmadik két-két, a második pedig három jelenésből áll.

1. Babel eleste: 17₁-19₁₀.

Az ítéletet, mely 16₁₇ szerint „meglett”, a két angyalok egyike magyarázza, el a látóknak a világbirodalomra vonatkozó részleteiben, két mozzanatban, u. m.:

1.) A veres fennvadász übő parázza: 17₁-6. v., Felhívja a látókat, hogy kövessék és megfogják neki mutatni a nagy parázma büntetését. Famos a pusztában látja a mőt, a skarlát-vörös állat-
tom ilve, királymői pompában, a szentek vértől részegen, homlokán a Babel mör.

2.) A fennvadász titka: 17₇-14. v., Az angyal, hogy Famos előtt a parázmanak és az állatnak viszonyát megvilágosítsa, beszél először az állatról és arról a csodálatos fejlődésről, mit az a végfázisban részint, élete tekintetében (volt, nincs és lesz) meg fog tenni; részint fejének egymásra következésében megtesz, melyek közül a nyolcadik lesz éppen a végfázis; - majd a tíz szarvól szól és az állatnál jelképezett tíz utolsó király (birodalom) szövetségéről, melyek ében a vadállat, az anti-Krisztus áll; végül ennek a világbirodalomnak a Barány elleni utolsó harcáról és a Barány győzelmeéről.

3.) A nagy parázmat a saját varallusai pusztítják, el. 17₁₅-18. Csak most magyarázza meg, az az

gyal, hogy ki a nagy paráanna, t. i. sok név urnoje s végre el fog pusztíttatni az, előbb, említett antikrisztusi szövetség által; és csak utoljára jön a talány megfejtése: a nagy paráanna a világ fővárosa. A nagy paráanna tehát, kinek homlokára Babel neve van felírva, valószínűleg várost jelent és pedig Rómát. Ő a világ uralkodónője és csábítója, a keresztények üldözője, ki bujálkodásával megnyeri s magához és az antikrisztushoz láncolja a népeket. Róma tehát, mint az őt jelképező nő homlokára írt "Babel" név is mutatja, itt mint típus, a világfőváros típusa szerepel.

4., Elesett Babilon! 18-8. Egy angyal hírül adja Babel elestét, és ennek plát. Egy mennyei hang az Isten névét Babelből való kivonulással inti; az ítélet végrehajtóit felszólítja, hogy fixessenek meg Babelnek, érdeme szerint.

5., Babel sivatasa: 189-19. Babel elestét nagy jajveszékeléssel sivatják mind azok, akik a nagy városban éltek vagy anyagi hasznot találtak, a föld királyai, a kereskedők, a hajósok.

6., Mennyben örülnék rajta: 1820-194. A menny lakói örömdézésre buzdíttatnak Babel elestén; egy angyal symbolicus szelkvénnyel jelzi Babel teljes megsemmisülését; s ezért a menny lakói Istent dicsérik és imádják.

7., Isten uralkodik: 195-10. Egy, az égi trónból jövő égi hang felszólítására a mennyi peregek dicső hymnuszban proclamálják az Isten királyságának ieletbeléptét s jelentik a Parány bálodalomát.

1., A veres fenevadon ülő paráanna.

171-6.

1. v., Es jöve egy a hét angyalok közül, kik a hét részét tartják vaba és beszébe velem mondván: ide, jöj ide, én velem, t. i. oda ahova vezetlek, természetesen, visióban, meg fogom neked mutatni a nagy paránnának ítéletét - büntetését.

És a már itt fordul elő először, de nem váratlanul

mert XIV. 8. v. már elkészített rá. É paráma az 5. v. szerint
 Babel, a 9 v. szerint két halmon ül, a 16 v. szerint a
 tíz király által elpusztították, a 18. v. szerint ez a
 nagy világfőváros. Ennekfogva, ez a nagy paráma
 Babel nem lehet más, mint valóságos város és pedig
 Róma, mely ül a sok vízekent, L. Ex. XXVI. 17, ammi
 ott Tyrusról valóságos, értelembe mondatik, itt Ró-
 máról átvitt, értelembe. Magyarazatát l. 15. v. -
 2. v., ahivel parámválkodának a föld királyai és
megrészegülének a földön lakók az ő parámaságá-
nak borától. A föld királyai és lakói erre a paráma-
 val, érintkeznek, mint a világ fővárosával. Ennek - a
 különben terméket, érintkeznek, világforgalommal -
 az erköletelenség adja meg a parámaság jellegét.
 Mivel tehát ez a világforgalom erköletelen alapo-
 kom nyugszik, adásban, vesésben egyaránt s a forgalom
 sem tárgyát, sem eszközeit, sem céjait tekintve nem
 tisztá, ethikai mozgató erők által tartatik fent, ha-
 nem önérdék, kapzsiság, élvezhajászat, uralomvágy stb.
 stb. játszanak benne főszerepet; azért nevezetik pa-
 rámválkodásnak s különösen azért, mert mind emek
 forrása az Isten-ellenes indulat. Ez pedig Rómá-
 ból indul ki s Róma által tápláltatik: az ő
 belső, erköleri romlottsága rongja meg a többi népe-
 ket is: az ő parámaságának, borától részegednek
 meg a földön lakók. 3. v., Es vice - t. i. az angyal-
engem lélekben, - apokalyptikus kifejezés, nem
 lokális értelemben veendő, pusztába, hogy ott meg-
 mutassa a nagy parámat Babelt. Ez a körülmény,
 hogy Babel a pusztában van, mint visionarius
 jel arra utal, hogy Babel el fog pusztítottatni. A
 jel sarkában a valóságból vetetett, mert a város
 tényleg pusztában volt, t. i. a syr- és arab puszták
 választották el az előarsiai országoztól, úgy
 hogy aki látta, akarta, annak valósággal a pusztán
 kellett átmenni. Némelyek így magaráznak: pusztá
 az a hely, ahol nincs ott Isten és az ő evangéliu-
 ma, pl. a papa egzhara s egész Italia. Es láték

asszonyt - ez a nagy paráma - ülmi skarlátximü, tehát
 nem bérörös ximü, mely esetben a bérengésre utal-
 ma, e ximü a királyi pompa xime, ezt viseli 4. v. az
 asszony is, az állat tehát az ő liberáját viseli, álla-
 ton, telve háromlás mevesel, melynek két feje és tíz
szarva bala, tehát az állat ugyanaz, ami a XIII.
 1-ben, az ottani és itteni leírás közt levő különbsé-
 gek lényegtelemek. 4. v., És az asszony fel vata öl-
töztetve biborba és skarlátba, királyi diszbe, és
meg vata aranyozva arannyal és drágakövek és
gyönggyökkel, tehát mind az a fényes és sa-
 gyogással fel volt ruházva, amit csak a földi
 adhat, az ő kezében arany perleget tartván, telve
undoksággal és az ő parámaságának tisztátalansá-
gaival. A perlegetben bor volt, amit azért meves
 undokságnak, mert a nő arra használta, hogy annak
 mámorával csábítsa magához a földkirályait és la-
 kópait. 5. v., És az ő homlokára meves írva: titok, Ba-
bylon a nagy, a μυροτύριον némelyek szerint a kö-
 vetheső szóval függ össze, úgy, hogy a meves ez volna
 „titok, Pabel”, de helyesebb az a magyarázat, mely
 szerint a μυροτύριον appositioja az ὄνομα-nak.
 Ezt aztán így fordítják: „titokszereü meves: Pabel”, s
 úgy magyarázzák, hogy ezt a mevet azért mevesi ti-
 tokszereünek, mert nem valószínű, hanem jelképes
 értelemben kell venni. De ennél mélyebb értelme
 van, e kifejezésnek. Az új testamentomban s épen
 Könyvünkben is (1. Fel. X. 7.) a μυροτύριον részint
 az indóvengést, részint az Urnak a gyülekezettel
 való viszonyát jelenti. Pabelben pedig ennek épen
 ellenkezője valósult meg. Ott koncentráltak a
 láthatatlan gonosz világ minden erői, Pabelre
 matematikailag tehát a μυροτύριον a Sötét tanácsát
 s az antikrisztusnak, a világhoz való viszonyát je-
 lentí, tehát ez a meves, hogy Pabel, azért titok, me-
 épen, ezt a viszonyt jelképezi, amija a parámaság
és a föld undokságainak, mivel az ő példája és
 az egész világra gyakorolt befolyása következtében

terjedt, és mindenütt, ahol a isten test
 és láttam az asszonyt nézőknek az istent
 nézőknek, mint a vértől, és a kifjeresésről ill. a
 római perzsiában, az asszonyt jelentő
 állatában, a keresztények, és tanúk van olyan kereszt-
 nyelvi, mint a két próféták a XI. 3. állban, akik a
 keletől, például a keletől is a nyugat felé, és a
 t. i. a vértől, mármint az asszonyt látván, nagy
 dühvel a kelet felé, - mert nem értette az
 asszony jelentését, és állatában az egész
 1. 3.

2., A fenevad tritka. 17. 7-14.

7. v., Es monda nekem az angyal: miért csodal-
 kodol? Em megmondom neked tritka az asszony-
 nak és az őt koronázó vadállatnak, melyek a két fej
 és a tíz szára van. E kérdés és a magyarázatra vo-
 natkozó ígért arra szolgál, hogy a következő meg-
 fejtesre felhívja a figyelmet. 8. v., A vadállat, melyet
 láttál a 3. vben, a melyen a nagy paránya ül, vala
 és mines és fel fog jönni a mélysegből, ugyan azt
 teszi, amit a XIII. 1-ben a tengerből való feljövés, t. i.
 hogy nem a mennyből, hanem az Istennel ellenséges vi-
 lágból, a sátán birodalmából fog feljönni (ellentét-
 ben Krisztussal, ki a mennyből jött alá) és a romlás-
 ba menni, a Krisztus győzelme által el fog pusztul-
 ni, 6. 14. v-ben. Ez a vadállat itt ugyan az, amely-
 ről a XIII. 1. sköveben volt szó, t. i. az egy részről a
 császár, más részről a birodalom által képviselt, ab-
 landó, folytonos és egységesnek felfogott, isten ellenes
 világszisztéma megkeményesítője, melyet röviden an-
 tikrisztusnak szoktunk nevezni. Ennek a misztikus
 alaknak a XVII. 3. vben inkább birodalom jelentése
 dombozott ki; míg itt személyi jelentése nyomul
 előtérbe, itt egy van szó róla, mint császárról, mert
 a birodalomról nem mondhatja azt, hogy vala és
 mines, mivel János idejében a római birodalom még
 meg volt. Arról a császárról van tehát itt szó, aki

ben leghibebb kifejezésre talált, a világsuralom anti-
 Krisztusi eszméje, t. i. Néroról, aki volt, azonban a nép
 nem tudta elhinni, hogy asaruoka igazán meghalt,
 hanem várta vissza. Ez a tény szolgál alapul ennek
 a kifejezésnek, hogy a vadállat volt, mincs és el fog
 jönni; ami azt teszi, hogy az imént jellemzett uralko-
 dó, aki most - mikor Jaupe ezt írta - mincs ismét
 el fog jönni, mint Néro redivivus; és csodálkoani fog
 nak a földön lakók, akiknek nebe nem íratott az é-
letnek könyvébe a világ megfundálása óta, l. III.

5. v., tehát az időre hi nem választottak, az anti-
 Krisztus hívei, látván a vadállatot, hogy vala és
mincs és lesz, mert ők bár várták Néro visszajöve-
 telét, mégis meglepi őket, mikor meglátják a Néro
 redivivust. 9. v., Itt = ide, ennek megértésére kell már
az ész, melynek bölcsessége van! A hét fej hét hegy, a-
 hol az asszony rajtok ül, míg Danielnél az állat fe-
 jei csak királyokat s birodalmakat jelentenek; itt két-
 tős magyarázatot ad nekik az angyal: jelentik a hét
 hatalmat, melyen Róma épült s a 11-oben jelentenek
 hét királyt, birodalmat. A nagy paránna tehát két-
 ségtelenül az urbs septicollis-t, Rómát jelenti; azon-
 ban főként egy, mint typut; 10. v., és hét király van.
 11. m. 1. Octavianus Augustus; 2. Tiberius; 3. Caligula;
 4. Claudius; 5. Néro, ex, az öt elesett: meghalt; az egy
t. i. a 6-ik, Vespasianus, van, az most uralkodik, a
más, t. i. a 7-ik, még nem jött el, és mikor eljő,
keves ideig kell neki megmaradnia; ex volt Titus, aki
rövid ideig uralkodott (az előtte uralkodott Galba,
Otho, Vitellius nem számít) 79-81-ig. 11. v., Es a
vadállat, mely vala és mincs, maga a nyolcadik,
ex Domitianus (81-96), és a hétből van, azaz s, a
Néro redivivus. Más magyarázat: és hét király, vagyis
inkább a hét király által képviselt hét birodalom
van, az öt, t. i. Assur-Nimrod, Babel-Nabukadne-
zar, Medopersia-Thyros, Makedongörög-Pagy
Sándor, Syria-Antiochus Epiphanes, elesett, felbom-
lott, megszünt világra lenni, az egy, t. i. a római

mukat a vadállatok adják. Egyelő" belemenyők alapját a
 Krisztus iránt írvett egyelő" gyűlöletök képei. Er indítja
 őket arra, hogy szövetkezzenek ö" ellene. A hatalmak e
 szövetségének feje természetesen az antikrisztus, ahire
 minden hatalmukat ferezőket önként rendelkezésére
 bocsátják, sőt tehát a szövetséges, államok összes ere-
 jébe feltétlenül rendelkeznek. 14. v., Ezek a bárányal
hadakozni fognak és a bárány legyőzi őket, mert urak-
nak ura és királyoknak királya, és a bárány és a kik
vele vannak hivatalosak, hivatalosítottak és hűek.
 Erről a XIX. 19-ben lesz bővebben szó, itt csak azért
 említették fel, hogy egy részről világossá legyen az
 említett szövetség célja, más részről pedig az ilyen
 végkiemelés a keresztényeket előre megnyugtassa.

3.) A tíz szarv a paráznákkal ellens.

17-18.

15. v., Es mondja nekem t. i. az angyal. E pra-
vak közzetilték az írtmenetet a Ἰσραήλ, a Κεφαλαί
és Κεπάτα magyarázatáról, arra, amit az 1. vben
írt az angyal, t. i. a nagy paráznára való ítélet
megmagyarázása: a város, melyeket láttál, hol
a parázna ül, nemzetek és tömegek és népek és nyelvek.
 Ennek a sokféle népnek és nemzetnek fővárosa tehát
 a nagy parázna, amit a 18. v. úgy fejez ki, hogy a
 föld királyai felett neki királysága van. A látnok
 előtt a városban az a nő nem mint sok városban ül,
 hanem mint a vadállaton ül jelent meg (3 v.) s itt
 a magyarázatban, erről a nőnek és vadállatok
 egymáshoz való viszonyáról még nincs egy szó sem,
 aminek oka abban keresendő, hogy nekünk külön-
 böző apokalypsiseket dolgozott össze. 16. v., Es a tíz
szarv, melyet láttál és a vadállat, tehát a 13. vben
írt állam-szövetség, ezek gyűlölik a paráznát, hogy
a fentebb mondottakból megállapítható szoros barát-
ság, hogy váltakozt így egyszerre gyűlöletté megfejtetlen.
 Nem gondolhatunk egyébre, mint arra a történelem